

จินตามณี เล่ม ๑

ดอกกรัก พยัคศรี, ปวีรวรรตและเรียบเรียง^๑

รหัสเอกสาร	NPT001-016
ต้นฉบับ	สมุดไทยดำ
อักษร	ไทย-ขอมไทย
ภาษา	ไทย-บาลี
เส้น	หรดาล
ขนาด	๑๑.๑ X ๓๔.๗ ซม.
สถานที่พบ	วัดท่าพุด ต. ไเวียง อ. สามพราน จ. นครปฐม
จำนวนเล่ม	ขาดออกเป็น ๒ เล่ม ไม่ต่อเนื่องกัน
สภาพเอกสาร	ไม่สมบูรณ์ เนื้อเรื่องไม่ครบ สันนิษฐานว่ามีบางส่วนได้ฉีกขาดและหายไป ตัวอักษรบรรจงสวยงาม มีบางที่ลบเลือนไป

จินตามณี เป็นวรรณกรรมที่สำคัญเรื่องหนึ่งของไทยที่มีมาแต่สมัยอยุธยา เนื้อหาของเรื่องจินตามณีนั้นเป็นแบบการเรียนการสอนพื้นฐานด้านอักษรวิทยา และการประพันธ์หรือยกทรงประเภทต่างๆ พื้นฐานด้านอักษรวิทยา เช่น อักษรศัพท์ ว่าด้วยคำศัพท์ที่มักเขียนผิด ความหมายของศัพท์ที่ยืมมาจากภาษาบาลี-สันสกฤต และเขมร ตัวอย่างคำที่ใช้ ส, ศ, ซ ตัวอย่างคำที่ใช้ไม่ม้วน ไม่มลาย เป็นต้น ด้านบทประพันธ์หรือยกทรง ได้อธิบายโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอนประเภทต่างๆ รวมทั้งยกตัวอย่างฉันทลักษณ์นั้นๆ ประกอบด้วย

อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่า เรื่องจินตามณี เป็นตำราที่ได้รวบรวมถ้อยคำที่อาจเขียนผิด เช่น คำยืมภาษาต่างประเทศ คำพ้องรูป พ้องเสียง ซึ่งเป็นคำที่ใช้ในภาษาเขียน รวมถึงการอธิบาย พร้อมยกตัวอย่างวิธีการแต่งคำประพันธ์ต่างๆ จึงสันนิษฐานว่า หนังสือจินตามณี เป็นแบบเรียนสำหรับผู้ที่จะถวายตัวเข้ารับราชการ หรือผู้ที่ฝึกหัดเป็นกวีในสมัยนั้น^๒

สมุดไทยดำเรื่อง จินตามณี ของวัดท่าพุด จ. นครปฐม ที่นำมาปวีรวรรตในครั้งนี้ น่าจะเป็น จินตามณี ฉบับความฟ้องของนายมหาใจภักดี เพราะในหน้าปลาย หน้าที่ ๑๑ ของส่วนที่ ๑ มีโคลงว่า

๑ จินตามณีนี	นายมหา	
ใจภักชสมยา	เศกให้	
ฉลองลักษณะเทียบทานมา	สามฉบับ แล้วพ่อ	
เลือกแต่ล้วนควรไว้	สี่บ้างสี่ชยสอน	๗๕ C๓๓

^๑ นักวิจัยประจำโครงการอ่านและปวีรวรรตวรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันตก ระยะเวลาที่ ๑ : วรรณกรรมวัดท่าพุด, ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน), ๒๕๕๑.

^๒ กรมศิลปากร, **จินตามณี**, พิมพ์ครั้งที่ ๖ งานฉลอง ๒๐๐ ปี วันคล้ายวันประสูติพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงวงศาธิราชสนิท ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๑ - ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๒ (กรุงเทพฯ : บริษัท ประชาชน จำกัด, ๒๕๕๑), ๗.

ส่วนผู้คัดลอกจินตามณีเล่มนี้ น่าจะเป็น นายม่วง เพราะปรากฏชื่อว่า นายม่วงเขียน ในส่วนปกของหน้าสมุดไทยดำ

ภาพตัวอย่างสมุดไทยดำเรื่อง จินตามณี

๑ สมุด จินตามณี เล่ม ๑ นายม่วงเขียน ๗๕ ๐๗๗

๑ กิโชนประเทศชี กอลกลอน ไชยคุณแจโรมอว มีกัฬ
ปลุกใจทวยลียบนอน นานกิน เคื่อนกินอย่าพลังหลง หลากคำ
๑ การวีรจีนช้อย ชมดบับ พระนิกยทูลจำรวัด แห่ลิ่งหล้า
จินตามณีกรับท ฌนงเว่นจางแอ เบ่บเค่ลลส่วหนี่ กพย่เกลลิ่งเกลากลอน

๑ จินตามณีนี้ นายมหา
ใจรักภชดมยา เดกให้
นวลลลิกษณเทียบทานนถ ตามลบบบ แล้วพ่อ
เลื่อเกแม่สำนควรวี สับลิ่งลีสย์ล่อน ๗๕ ๐๗๗

กัฏทวคคอดอ ลมทมก ไทวเทพทักทากแพ้ง ก่อเกือเป็นองก
๑ กาย ก่าย กัย กิว กี้ว กี้ว กุย กุย กัย กาย ก่าย กัย ทว ทว ทว
๑ รุย ร้อย ร้อย ร้อย ร้อย ร้อย ร้อย ร้อย ร้อย ร้อย ร้อย ร้อย ร้อย ร้อย ร้อย ร้อย
กอย กอย ก้อย ก้อย ก้อย ก้อย ก้อย ก้อย ก้อย ก้อย ก้อย ก้อย ก้อย ก้อย ก้อย ก้อย
๑ ทย ร้อย ร้อย ร้อย ร้อย ร้อย ร้อย ร้อย ร้อย ร้อย ร้อย ร้อย ร้อย ร้อย ร้อย ร้อย
กอย กาย กาย กาย กาย กาย กาย กาย กาย กาย กาย กาย กาย กาย กาย กาย
กอย กาย กาย กาย กาย กาย กาย กาย กาย กาย กาย กาย กาย กาย กาย กาย
กอย กาย กาย กาย กาย กาย กาย กาย กาย กาย กาย กาย กาย กาย กาย กาย
กอย กาย กาย กาย กาย กาย กาย กาย กาย กาย กาย กาย กาย กาย กาย กาย

ส่วนที่ ๑

หน้าปก

๐ สมุด จินตามณี เล่ม ๑ นายม่วงเขียน ๗๒ C๓

หน้าต้น

หน้า ๑

(คำนมัสการ)^๓ ๐ นโมนะมัสการปรนอม อภิวัตวันทา
 เมแห่งตูปรพฤติปรา รพภโดยจำนงใจ
 ๐ อัศจรรย์มีแก่นมสา ทรเจตนาใน
 ตรัสสพุทธัสสวรไตร ภพโลกยนาโถ

หน้า ๒

๐ ทรงนามพระภควโต พุทธภาคยเดโช
 พระองค์คืออรหโต อันหักกรรมสงสาร
 ๐ สำมาสัมพุทธัสสพระสรร เพชฌัญโญไพโรฟ้า
 ตรัสไถยธรรมวราณณ ประเสริฐเลิศศไกร

หน้า ๓

๐ นบธรรมพระมกุฎิไตรย์ ปิฎกกุตรมีใน
 โลกุตราวรววิไสย ยวิเศศศุภษุม
 ๐ ยอกรกาญจนกฤษดาญ ชวลิตกันภุม
 พุทโธรสถิกษุมนุญม คณสงฆอรรษฎารย์

หน้า ๔

๐ เสรจ์ถวาศรีโรตมภิวัน ทิยข้านมัสการ
 ไตรรัตนทิพวรรณ มหามหาศจรรย์
 ๐ เดชานุภาพวรไตร รัตนโชติพรายพันธ์
 จงศุขสวัสดิชยสวรร ยาริบัติมากมี

หน้า ๕

๐ ข้าขอประกอบอักษรแถลง สรรพภาคยวาที
 นานาวุตโตไทยวจี นามศับทเสรจ์การ ๗๒ C๓
 (ตัวอย่างคำที่ใช้ ส.) ๐ สรรเพชฌัญสรัทธรรม แลสงฆประเสริฐแก่นสาร
 สรรสูตรสดับนิแลสังหาร แลแพสยสัตยา

^๓ คำในวงเล็บด้านซ้ายมือของบทและในเนื้อหาที่ต้นฉบับลบเลือน ผู้ปริวรรตสอบทานกับจินตามณี ฉบับพระโหราธิบดี

หน้า ๖

- โกลุสมภกเสสรสมบัติ
  - เสารีสุริยสวรรคแลสุธา
  - สมเด็จพระสังฆนายกเสมอ
  - สัมฤทธิสมาธิสพเสถียร
- แลสวัตติโสภภา
  - สุวสิทธิสมภาร
  - สีหปราชญ์สงกรานต์
  - สุภาพสุนทร

หน้า ๗

- สมบูรณเสาศรแลสินธุ์
  - สารถีสวรรคสร
  - เสาร์เสด็จแลสังฆพัสดุ
  - ปราสาทศาสตรสัตวสม
- สมุทสมสมร
  - แลตรัสสละสมาคม
  - ดุสิตยเสวตรเสวยรมย์
  - นักนิสาธุสงสาร

หน้า ๘

- แสนสนุกนิสาวสนม
  - สอลอทั้งปวงก็บริหาญ
  - (ตัวอย่างคำที่ใช้ ศ.) ◦ ไพศายไซศิขรพิเศศ
  - ศัตรูแลศุขศุทอา
- แลสดุติโสคนม์ศการ
  - ประเพทนานา ฯ อันนี้บังคับสอลอ ฯ
  - แลศัรบศรัทธา
  - ศรภขไศยรัศมี

หน้า ๙

- อาศรมศีลแลสิวา
  - อากาศแลพิศมสุติ
  - โสพิศภิกเศกแลปีศาจ
  - ศึกศรีศรบงแลศรวิรา
- ศรโคตรเสรขฐี
  - ยศศักดิ์อัศวา
  - แลกุศลศาลา
  - ทศศุภศฤงฆาร

หน้า ๑๐

- ศาโรชโศกแลประเทศ
  - ศอคอนี่ปราชญ์ผู้ชำนาญ
  - (ตัวอย่างคำที่ใช้ ศ.) ◦ นุษยาแลกฤษณกฤษ
  - โภภาษจักขุมหิณี
- ศศิธรประกาศมาน
  - ก็ประกอบในวาที ฯ อันนี้บังคับศอคอ ฯ
  - เขษมกระษัตริษัตรี
  - รักโทษภูษา

หน้า ๑๑

- อักษรราชาษณแลยัก
  - พฤกษาถาษรึบุษมา
  - ปักขรึมิหิธรแลปราชญ์
  - สิบสินี่นามคือวสัน
- ษณแลเกษบุษบา
  - บุษยภิษุเหาะหรรษ
  - ธกัฎกเปนเชิงฉันท
  - ตติลกโดยหมาย

หน้า ๑๒

- สบศรับทักกล่าวนิยมไว้
  - เพื่อให้มหาชนทั้งหลาย
  - สอลอแลศอชอ
  - พิเศศโดยนาม
- (บมิลลาตมิลลาตลาย)
  - ผู้จะอ่านจะเขียนตาม
  - ก็ประกาศทั้งสาม
  - ประเภทภาษา

หน้า ๑๓

(ไม้้วน ๒๐ คำ)

๑๑ หนึ่งโสดคือไม้้วน
ประกอบเป็นฉันทา
๐ ไฟใจแลให้ทาน
ใครใคร่เลยองโย

ไม้้วยลายอเนกา
ผู้พิเศศอย่าหลงไหล
ทั้งนอกในแลใหม่ใส
อันใดใช้แลไหลหลง

หน้าปลาย

หน้า ๑

(ฤาษีแปลงสาร)

๐ จบเสด็จสำเร็จเรื่อง
จิ(น)ตาม(ถีน)บับ
หนึ่งคืออักษรสรับ
(ทัง)ว(ท)โตไทแกล้ง
๐ หนึ่งคอกอักษรตัน
ทั้งจำแนกแจกแจง
โทเอกอเนกแสดง
วุดโตกาพยกลอนลั้วน

(บั้ง)คับ
บอกแจ้ง
สังเขป
กล่าวไว้เปนครู
สารแถลง
ถึถั้วน
โดยเลศ
เลิศล้ำฟังเรียน

หน้า ๒

๐ หนึ่งอักษรเลกลั้วน
ทั้งศุภสารพระสดับ
อิกสุนักขาไศรอยสรับ
หนึ่งบูรพิพัทสร้อย
๐ อักษรไทนับแกล้ง
ไทหลงสงไสยอรรถ
ฤาษีแปลงสารสวัสดิ
ลับภทรีกยากลัน

ภุกลับ
มากถ้อย
สารสืบ
สรรับพร้อมเปนกล
เปลี่ยนผลัด
ยั้งพัน
สนเทห์
เล่ห์ล้ำกำบัง

หน้า ๓

๐ อักษรจัดถัดเนื่อง
เป็นสารสืบสี่ฉบับ
เขบ็จขบวรควรรค่านับ
นรชนสนใจได้
๐ ลิขิตวิจิตรสร้อย
ตั้งมถีนจินดาร์ตัน
อันมีศิริสวัสดิ
ใครรู้คือได้แก้ว

โดยดับ
บอกไว้
อุปเทศ
ชื่อเชื้อเมธา
ศุภอรรถ
เลิศแล้ว
โสภาคย
ค่าแท้ควรเมือง

หน้า ๔

◦ จปเสด็จอาจารย์แก้ลง	เกลาसार
โคลงกาพย์กลอนการ	เรียบร้อย
มธุรสพจนันหาญ	โอวา(ท)
ฟังเร่งเสนาเพราะถ้อย	ถี่ถ้วนทุกคำ
◦ กขชคตสูง จฉชฌณฎ ฎฎฐฒณฺ	ดตถทธณฺ ฃฅฝฝฝภภม ญรวรสทหฟหส
◦ กก๙ กีกักกิกูกู	๓ก๓๓ก๖ก๖ก๘ก๓ก๙ก๙ก๙ ๗๕ C๘

หน้า ๕

◦ คัดถึงวังมึงถ้ำ	บ(ว๙ยวน)
หลง๖หลม๓(มอ)ฝน	อยู่ด้วย
๖นฝนว๙วศอื่น	๓อม๘อข
๓ปนนี้วันตรฤ๙ม้วย	๓๓ตัดี่□คงถึง
(อย่างโคลงแข่ง น้ำพระพัฒน์) ◦ จักรพรรดิภูเบศแม่น	มนมท
หลานเทพศรีเสาคด	แก่นไท้
จตุรัชฐิกรลาบท	สบสาษภร
พระรวมอรรถม้วนไว้	แวนแจ้งใจตรัส

หน้า ๖

◦ จี้จะสอนสยามพากยพูน	อักษร
ตราประสงษเกลากลอน	เรียบร้อย
ควรเปนปิ่นอารมณ์	กวีกาพย์
ทูลศิ้สะสนองสร้อย	แงงาม
◦ ท่านเกลากลอนเกลี้ยงราบ	รยงสนธิ
ตัวไต่ตามสรรพญ	ถี่ถ้อย
เอาอาที่อนนต์	อย่าขาด
ในส่วนที่ต้องตั้ง	แต่งตรา

หน้า ๗

◦ เอาพยัญชนกอทิ	หอรสาน
พนพรคพกคานต(ยา)	คลาศแคล้ว
ในพรคแบ่งพกคานต์	เปนพาคย์
ใช้ที่ควรรอย่าแล้ว	ใส่ลง
◦ กลอน ก อย่าวากเว้น	ก รับ
ข ค สม จงคง	คู่ไว้
กลอน จ จงค้ำับ	จ อยู่ คงแฮ
แม่นยำ จ ปได้	ฉ ช ณ ๗ รอกคืน ๗

หน้า ๘

◦ กลอน ฎ จงได้คู่	ฎ รับ
ถ ท ธ เสรีจสรบ	สระที่น
ต ท้นตจงไตค้บ	ต คู่ กันแฮ
แม้รู้ว่าได้พ้ัน	ถ ท ธ เอาต่าง
◦ กลอน ป ผ พ ภ	นับร้อง ขอบแฮ
แม้อื่นเอามาขวาง	โทษแท้
รลอกอักขรสนอง	มาโนช
ใดชอบใดแม่ได้	เลือกเอา

หน้า ๙

◦ วयरสงขวยรโสดเวัญ	วยรค้บที่
อันใส่สลเคา	พรอกพร้อง
รลอกฉลองรลอกทับ	สุรโทษ
กลอนพินท์กลอนภักต้อง	ตั้งฉวยง
◦ วयरค้ำทुरโนศบ้าย	ปุ่นรุก เล่าแฮ
พินท์เอกพินท์โทพยง	แพ่งไว้
นิยมทำนุกพระ	ภูเบศ
กลอนกาพย์บได้เศร้า	สว่างไสย

หน้า ๑๐

◦ ราไชประเทศซี	กลกลอน
ไชกุนแจใจมอร	มีดกั้ง
ปลุกใจทวยล็บนอน	นานตื่น
เตือนตื่นอย่าพลั้งหลง	หลากคำ
◦ กระจวีวรีขึ้นช้อย	ชมฉบับ
พระนิตยทูลจำจรัส	แหล่งหล้า
จินตามณีศรับท์	สนองแวน ทองแฮ
เปนด้าเลองศรีหนา	กาพย์เกลี้ยงเกลากลอน

หน้า ๑๑

◦ จินตามณีนี้	นายมหา
ใจภักวราชสมยา	เศกให้
ฉลองลักษณะเทียบทานมา	สามฉบับ แล้วพ้อ
เลือกแต่ล้วนควรไว้	สืบสั่งศิษย์สอน

ส่วนที่ ๒
หน้าต้น

หน้า ๑

- นิกกรวิหคมีมูล ร้องจะแจ้วจูจรุงใจ
- นิกกรวิหคสบสใหม่ ร้องร้องไพเราะนศถาน
- นิกกรวิหคขึ้นบาน ชมพระสมภาร ๓ เสด็จจร
- นิกกรวิหคประเดียงอร บินถอัมภกรก็รอนเรียง

หน้า ๒

- นิกกรวิหคเป็นเมียง ศรัทจำเรียงธราดล
- ๐๐๐๐๐ □ ๐๐๐๐๐ □ ๐๐๐๐๐๐ ๑๖ มิได้กำหนดครูลหุดย่างกาพย์สารวิลาศินี ๗๕ C๓๓
- ชมสัศวคณาโจษจล มฤคากอนนดี
- อเนกมฤคี่เคียง
- พยัคฆาพยัคฆีรายเรียง ชมคูห่มูเมียง
- กัตุอมกระหิมครีมคราง

หน้า ๓

- หัษดินทร์กรินทร์วัดขวาง ตระเตรันแล่นพลาง
- แลบางจรวดชมกัน
- รมังรมาตผาดผัน เค็ลาคู่คลอกัน
- แลดูกนน้อยแล่นแนม
- กาษรตัวโตรตมาแกม เพราะพรธมาแปม
- ก็ปนด้วยด้วยโคถึกเกลึง
- สิงสีหมีเหม้นรานเรียง วึ่งเลี้ยวหลงเชิง
- กต่ายกแต่แจจล

หน้า ๔

- สบสัศวนาเนกอนนดี ในพื้นอรญ
- อธิฎิกาอาไสรย

ชื่อสัททลลวิกกีพิดีฉบับที่ ๗๕C๓๓

ครุ ๑๙ กัดตั้งนี้

- เบื้องบันในวันเวศนาดรนูไพร แกวทานน้ำไหล วัริน
- นานามัจฉาก็ว่ายคล้ายนุจรถวิล แลกสาครแลสิน ภูหนอง

๕ ตัวอักษรหนาในเนื้อหา ต้นฉบับเขียนด้วยอักษรขอมไทย

หน้า ๕

- กุ้งกิ้งกรกฎมแลกมกรีกป้อง   แผงฟาดฉเนียรนง   ฉฉฉฉฉฉ

ม	ร	ภ	น	ย	ย	ย					

 มรภายโยตรเยนคคติมูนยติยุดาสททราทกัจจยุดาย
 ดั่งนี้ชื่อว่าสัตวราชันท์ ฯ๖C๓

- โกมลเดียรดาษนทีธาน   ปรทุมกุสุมบาน   งามตระการปานประดับดา
- บัวเผื่อนลินจอนเนา   วิวิจิตรมา   รุตราพากี้หอมขจร

หน้า ๖

- เฟื่องฟุ้งเสาวคนธเกษร   สกกลคณภมร   บินประเดียงอรวิชม
- สุราคณา   สุโสภณา   รวบิโก   ส่ามนสิ   ภिवันทน   สเรกโน   รตินทิวัง   ฯ๖ C๓
- ๐๐๐๐□๐๐๐๐□๐๐๐๐□๐๐๐๐□๐๐๐๐□๐๐๐๐□๐๐๐๐   ๒๘   ฯ๖ C๓
- มีได้กำหนดครูลหุดูหย่างกาพยसार   วิลาษศินี่   ฯ๖ C๓

หน้า ๗

• สุตสารโท	มหิททโก	มหาอิสี	สุปาทจ	กุกลกขณี่
วราหรี	วรนุททา	สุสิลเส	ภูฏโลกเช	ภูฏโกรหา
กิเลสโล	ภโทสมา	นโมหกา	วิมุตติโก	๗๖ C๓
- สรวมซีพขอถวาย   บังคมโดยหมาย   ภักดีภิมรย์   เสรัจจ่านอง-

หน้า ๘

- ชั้นท์   จำแนกนิยม   วิธินุกรม   เพื่อให้แจ่มแจง
- ซึ่งเผด็จตามใน   ในวุดโตไท   คณะสำแดง   ยัตติยุตติ   สัญญากรแถลง   กำหนดขอย่าแถลง
นิพนธ์ฉันทา
- ถวายด้วยประติพัทธ์   ปราโมทมานันต์   รัตริงปริดา   ลอองทุลี   พระบาทภฏวณา   ยกนารถ

หน้า ๙

- มหา   คุณาปราการ   ฯ๑   ๗๖   C๓
- ถ้าจำทำล่าน่า ๑๑ หย่างกาพยसारวิลาษศินี่   มีได้กำหนดครูลหุดู   กำหนด
แต่กอลนพัตกันโดยนิยมนี้   ๐๐๐๐๐□๐๐๐๐□๐๐๐๐□๐๐๐๐๐□๐๐๐๐๐๐
- ครันเข้าก็หิวเข้า   ชายป่าเข้าไปตามชาย
ลูกไม้จึงครันาย

หน้า ๑๐

- เปนใดจึงมาค้า   จำจ่ายรชอดยีน   อยู่จรหล่ำต่อกลางคีน
- เหนกุนี่โหดเห็น   มาดูแลนนี่เพื่อได   ๗๖   C๓
- ๑๖ ปางพระศาสดาจอมไตรง   เสตัจประดิษฐานใน
ดุสิตมิ่งแมนสววรรค์

แมนส์สวัสดิสมบัตินั้น
พิพิทธิโกโคสุรย์

หน้า ๑๑

๐ โภโคสวรยามากมูล อนันตเนื่องบริพาน	มากมายเพิ่มฎน นฤมลแกมกาญจน์
๐ บริโภคประดับนฤมล ปัทมเพริศพรายพรรณ	จรัสแจ่มสวรสวรรค์
๐ พรายเพริศรัศมีจรัสจรัณ โคมประภาพพิมล	โสภาคไทรภู
๐ พิมลทองทิพย์โสภณ มณีประดับชัชวาลย์	

หน้า ๑๒

๐ ชัชวาทประดับกาญจน์ วิมลมาศด่าเก็ง	แกมวิบดาล บันทงสำเร็จ
๐ ด่ากลยึ่งเทพยบันเทิง สำราญสำฤทธิสมบุรณ	เพียบเพญไพบูลย
๐ สมบัติพิพรธมเพียบพุล โชติเสวยสุขสานต์	สิงคิตตระการ
๐ สุขสวัสดิสรพ์แสนสฤงฆาร ดุริยดลตรีบำเรอ	

หน้า ๑๓

๐ บำรศัพย์ชเนรมเยอ ฉกามเทพมปิพาน	รมเยศสุขเลอ		
๐ บมิเบรียบดุสสิตพิมาน ดิเรกพันพรรณมา	พิมลโอพาน		
๐ พรรณอักษรฉันทา เปนนาคบริพัน	ฉันทเทียบอักษรวา		
๐ ฉันท์ฉบ่านาคปิพันธ	๑๖	สรรเสริญสมบัติดุสิต	๗๖ C๓

หน้าปลาย

หน้า ๑

สกตไม้ค้อนหางวันนั้นเปนกกลาง   สกตไม้โทลงดังรูปขอนั้นเป็น

๐ อักษรเสียงสูง ๑๑ แม่นั้นคำตันให้อ่านสูงแล้วลดลงไปตามที่ไม้เอกไม้โทนั้น   ๗๖ C๓

๐ ขา ฉา ผา ผา สา हा

    ข่า ฉ่า ผ่า ผ่า ส่า ห่า

    ซ้ำ ฉ้ำ ผ้ำ ผ้ำ ส้ำ ห้ำ

๐ อักษรกลาง ๙ แม่สั้น คือ กจฎฐดตบปอ   นี้คำสั้น   ๗๖ Cw

หน้า ๒

ให้อ่านเป็นคำกลาง แล้วจึงอ่านขึ้นไปตามไม้เอก แล้วอ่านลงไปตามไม้โทตั้งรูปจั่วขึ้น

ก่า ก้า จ่า จ้า ต่า ต้า ต่า ต้า บ่า บ้า ป่า ป้า อ่า อ้า

◦ อักษรเสียงกลางก้องต่ำ ๒๔ ตัวนั้นคำต้นให้อ่านเป็นกลางแล้วอ่านท่มลงแล้ว

แล้วอ่านสูงขึ้นไป ตามไม้เอกไม้โท ◦ ค้า ค้า ง่า ง่า ซ่า ซ่า ท่า ท่า

หน้า ๓

น่า น้า ฟ่า ฟ้า ฟ่า ฟ้า มา ม่า ยา ยา ราว ราว ล่า ล้า ว่า ว่า ฮ่า ฮ้า

◦ เมื่อแจกควบกันเป็นประโยชน์โดยโวหารโลกยให้อ่าน ตามตัวต้นตั้งนี้ ๗๖ C๓

◦ กลกล่า กล्ली ◦ กวกวา กวี่ ◦ ตรตรา ตรี ◦ อยอया อयी ◦ ขวขวา ขวี่ ขวี

◦ ฉลฉลา ฉल्ली ◦ หนหนา หนี่ ◦ ปลปลา ปลี่ ◦ พรปรา ปรี ๗

หน้า ๔

◦ พลพลา พล्ली ◦ พรปรา พรี่ ◦ หวหวา หวี่ ◦ หลหลา หล्ली

◦ ควควา ควี่ ◦ ขลขลา ขल्ली ◦ ผลผลา ผล्ली ◦ ๗๖ C๓

◦ อักษร ๑๕ เหล่านี้ คือ กิกี้ กุกะ กกกดกบเกียะเกือะเกอะกัวะเกะเกะ

โกะเกาะ นี้คำตาย ◦ กนกงกมนั้น อ่านแต่เสียงเดียวตามตัวสูงตัวต่ำตั้งผัน

หน้า ๕

เปนสามคำตามไม้เอกไม้โทนั้นเถิด ◦ กนกันกาน กินกินกินกินกุนกุน

เคนแกนโกนกอนกวนเกียนเกือนเกอนเกิน ◦ กงก้งกาง กิงกึ่งกึ่งกึ่งกุงกุง

แกงแกงโกงกวงกวงเกียงเกืองเกองเก็ง ◦ กมก้มกาม กิมกิมกิม

กีม กุมกุ่มเกมแกมโกมกอมกวมเกียมเกือมเกอมเกิม ๗๖ C๓

หน้า ๖

◦ กาน ก้าน ◦ จาน จ้าน ◦ กาง ก้าง ◦ กาม ก้าม ◦

◦ กิง กิ่ง ◦ จาง จ้าง ◦ ขึ้น ขึ้นขึ้น ◦ แคน แคน ขึ้นขึ้น

◦ ชิง ชิ่ง ◦ ชิน ชิ้น ◦ คึง คุ่ง ◦ แยง แย่ง ◦ ยิง ยุ่ง

◦ สง ส่อง ◦ ชิม ชิม ◦ จิม จิม ◦ ยิม ยิม ◦ แจม แจม

หน้า ๑๑

๐ ซ้าย ซ้าย ซ้าย ซ้าย ซ้าย ซ้าย ซ้าย ซ้าย ซ้าย ซ้าย
 ซ้าย ซ้าย ซ้าย ซ้าย ซ้าย ซ้าย ซ้าย ซ้าย ซ้าย ซ้าย

กอย กวย กอน กวน เกียน เกียน เกอน เกิน
 เกียว เกียย กอด กวด เกียด เกียด เกอด เกิด
 เกีย เกียะ กอง กวง เกียง เกียง เกอง เกิง
 เกือ เกือะ กอก กวก เกียก เกือก เกอก เกิก
 เกอ เกเอะ กอม กวม เกียม เกียม เกอม เกิม
 กัว กัวะ กอบ กวบ เกียบ เกือบ เกอม เกิบ

หน้า ๑๒

๐ จินตามณีนี พระโหราธิบดีเดิมอยู่เมืองสุโขทัยแต่งถวายเป็น
 แต่ครั้งสมเด็จพระนารายณ์เป็นเจ้าลพบุรี ๗๖ ซม
 ๐ **ตรีวิฆนมนสตุเมตติ พยตุโตทยกรวิโย** ๗๖ ซม
 อันว่ามนีนารถนักปราชญ์ผู้ใด ใครจักเรียบระเบียบบรรดา

หน้า ๑๓

ภิปรายนิยายกาพกลอน ฉันทพิธานเรียบบรรดด้วยรัศมีชะ กลระเบียบ
 รบอบประกอบศรัทธามหานิมาน ตรการด้วยพฤษไต่ไท ไกรกำภีร์สาตรา
 คมผสมอรรถ ให้รู้จักกฤตการตั้งนี้ ผิจนินพณโคลงกาพย์กิติ
 โคลงคำกามกิติ โคลงนิราศกิติ โคลงสังวาทกิติ โคลงฉันใจ